

Handläggare
Anna Palén
Telefon: 08 508 15 029

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2024-01-25

Skrivelse om Vision – inte en enda Skarpnäcksunge rekryterad till kriminella nätverk

Svar på skrivelse Henrietta Ludwig C, Kristina Lutz m.fl. (M) och André Nilsson m.fl. (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Sammanfattning

En skrivelse har inkommit till stadsdelsnämnden som lämnat skrivelsen till stadsdelsförvaltningen för beredning. Skrivelsen inkom 2023-10-26 från Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz m.fl. (M) samt André Nilsson m.fl. (L) och rör frågor om en vision om att inte en enda Skarpnäcksunge ska rekryteras till kriminella nätverk.

Skrivelsen tar upp att forskning visar att socioekonomi inte orsakar att någon blir kriminell, utan svårigheter att följa regler, alltså normbrytande beteende. Socialstyrelsen har lyft att det finns kunskap om vilka insatser som krävs för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott bland barn och som har starkt stöd i forskningen. Socialstyrelsen menar att dessa insatser i betydligt högre grad behöver användas. Socialstyrelsen rekommenderar fem insatser som de anser att socialtjänsten bör erbjuda. Skrivelsen avslutas med fyra frågeställningar till förvaltningen att besvara.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har yttrat sig i ärendet och föreslår till nämnden att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Bakgrund

En skrivelse har inkommit till stadsdelsnämnden. Skrivelsen inkom 2023-10-26 från Henrietta Ludwig C, Kristina Lutz m.fl. (M) samt André Nilsson m.fl. (L) och rör frågor om en vision om att inte en enda Skarpnäcksunge ska rekryteras till kriminella nätverk

Ärendet

I skrivelsen beskrivs våldseskaleringen i Stockholmsområdet, med flera av både brottsoffer och misstänkta förövare så unga som 13-15 år, och att våldseskaleringen behöver motarbetas på alla nivåer i samhället. Ansvar för att stoppa att unga rekryteras till kriminalitet ligger på kommun/stadsdel och Skarpnäck ska göra allt för att bidra till detta.

Skrivelsen tar upp att forskning visar att socioekonomi inte orsakar att någon blir kriminell, utan svårigheter att följa regler, alltså normbrytande beteende. Socialstyrelsen har lyft att det finns kunskap om vilka insatser som krävs för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott bland barn och som har starkt stöd i forskningen. Socialstyrelsen menar att dessa insatser i betydligt högre grad behöver användas. Socialstyrelsen rekommenderar fem insatser som de anser att socialtjänsten bör erbjuda.

I skrivelsen framgår det även att Skarpnäck sedan många år har ett väl utbyggt preventivt arbete, men när våldet går ner i åldrarna samtidigt som forskningen går framåt, behövs ett helhetsgrepp och ett omtag som kopplar till senaste råd från Socialstyrelsen. Skribenterna vill nu säkerställa att stadsdelen både använder de åtgärder som forskningen rekommenderar, och att den lokala politiken underlättar för socialtjänsten att genomföra dem. Skrivelsen avslutas med följande frågeställningar till förvaltningen att besvara:

1. Vad av det Socialstyrelsen rekommenderar enligt ovan saknas i dag i Skarpnäck, och hur tänker förvaltningen att vi säkerställer att det finns framöver?
2. Hur arbetar Skarpnäck med att få familjer som inte vill ha hjälp att ta emot det?
3. Hur arbetar Skarpnäck med att motverka desinformationskampanjen mot svensk socialtjänst/LVU som kan försvåra att skapa förtroende för socialtjänsten och dess tjänster? Är stadsdelsmammorna till hjälp här?
4. Hur arbetar Skarpnäck med att få fler av invandrade föräldrar att lära sig svenska så att de lättare kan förstå det svenska samhället och vara en konstruktiv part i de fall barnen uppvisar normbrytande beteende?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 2024-01-18.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan redovisar förvaltningen svar på skrivelsens frågeställningar.

Förvaltningens arbete med Socialstyrelsens kunskapsstöd

Kunskapsstödet *Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott, med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6-17 år* publicerades av Socialstyrelsen i slutet av 2021. Kunskapsstödet innehåller kunskap och praktiskt stöd i arbetet med att välja, planera och följa upp insatser i enskilda ärenden. Dessutom innehåller kunskapsstödet nationella rekommendationer av insatser för socialtjänstens arbete med målgruppen. De rekommenderade insatserna exemplifieras med ett antal namngivna metoder. Principerna om risk, behov och mottaglighet ligger till grund för kunskapsstödet i sin helhet. Socialstyrelsen, SKR och RSS Stockholms län genomför en så kallad samverkanspilot under 2023-2024 i syfte att förbättra förutsättningarna för kommunerna att kunna implementera och använda kunskapen i kunskapsstödet i praktiken samt på sikt någon eller några av de rekommenderade insatserna. Nio av länets kommuner, däribland Stockholms stad, har valt att delta i piloten. Från staden har sex stadsdelsförvaltningar valt att delta, däribland Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.

Liksom övriga staden tillhandahåller förvaltningen föräldraskapsutbildningen Komet. Staden har förutom Komet 3-11 år även en version 12-18 år för tonårsföräldrar. Förvaltningen säkerställer regelbundet att kompetens för att hålla i föräldrautbildningarna finns bland förvaltningens anställda. I likhet med flera föräldrautbildningar är svårigheten snarare att nå till föräldrar med uttalade svårigheter relaterade till föräldraskapet. Komet omfattar elva träffar á 2,5 timme, vilket innebär att utbildningen får ses som en omfattande insats.

Merparten av de färdighetsprogram som rekommenderas i kunskapsstödet finns inte i staden, inte heller utbildare eller programförvaltare. Nationellt pågår arbete med att implementera SNAP i svenska kommuner. Socialförvaltningen arbetar med frågan för stadens räkning. För att få arbeta med SNAP behövs licens från Child Development Institute i Toronto, Kanada.

För barn 12–17 år med hög risk för fortsatt normbrytande beteende finns inom staden BSFT genom Framtid Stockholm hos socialförvaltningen. 2021-2023 har förvaltningen beställt insatsen vid fyra tillfällen. Socialförvaltningen har initierat en dialog med stadsdelsförvaltningarna om att köpa in en utbildning för FFT, funktionell familjeterapi, till stadsdelarnas

öppenvårdsverksamheter. MST finns hos vissa stadsdelsförvaltningar som ibland säljer plats vid utrymme/behov.

TFCO är en behandlingsmetod som kombineras med familjehemsvård. Förvaltningens familjehemsvårdsverksamhet är inte av den omfattningen att metoden är resurseffektiv att implementera inom förvaltningen. Däremot förekommer det att familjehemsvård inom förvaltningen kombineras med insatser för behandling och färdighetsträning från öppenvårdsverksamhet och att insatser till ursprungsfamiljen ges parallellt. Förvaltningens familjehem erbjuds individuellt stöd och handledning.

Mottaglighet att ta emot stöd

I utredande arbete används flera olika former av motiverande arbete beroende på aktualiseringsorsak och problematik i familjen. Utredningsarbete enligt socialtjänstlagen är det främsta förändringsverktyg socialtjänsten har; att utreda omsorgsförmåga leder ofta till att föräldrar/familjer tackar ja till det stöd och den hjälp som erbjuds.

Socialekreterare kan använda samtalsmetoder, bedömningsinstrument men också samla olika delar av välfärdssystemet när det behövs samordnade insatser från olika parter. Hur utredningsarbetet läggs upp ser olika ut beroende på individ och problematik. Inom stadsdelsområdet är det vanligt att aktuella familjer som erbjuds insats också tackar ja till erbjudandet. Förvaltningens öppenvård för barn och unga har under 2023 arbetat med 173 familjer inom biståndsbedömd insats. Utöver det har 73 familjer tagit kontakt för upp till fem fria samtal, vilket är det stöd som finns utan att vara biståndsbedömt.

I de lägen familjer inte är mottagliga för hjälp och stöd görs först en bedömning om rekvisiten för LVU är uppfyllda, är de inte det måste ärendet avslutas. Det familjen förhoppningsvis då fått med sig är att det är bra att vända sig till socialtjänsten för att få hjälp, skydd och stöd. Bemötandet har stor inverkan på vilket förtroende som byggs under kontakten. Förvaltningen ser det alltid som positivt att familjer återkommer även efter avslutad utredning eftersom det kan innebära att motivation har vuxit fram.

Motverka desinformationskampanjer

Förvaltningen följer utvecklingen tillsammans med övriga stadsdelar i de chefsnätverk som socialförvaltningen håller i. Den viktigaste åtgärden är att nå ut med korrekt information och att få tillgång till familjers förtroende. Desinformationskampanjen har drabbat olika områden inom staden i olika grad.

Stadsdelsmammorna har under året startat upp ett kvinnofika som genomförs varannan torsdag i Brödkaveln i Bagarmossen och är mycket välbesökt. Kvinnofikan används också för att bjuda in medarbetare från förvaltningens verksamheter som till exempel öppna förskolan eller samarbetsparter inom civilsamhället. Dessa aktiviteter sker i syfte att träffa målgruppen nyanlända, informera och svara på frågor. Mest handlar det om att länka rätt om stöd behövs exempelvis inom socialtjänsten, som nämnt arbetar de mycket med andra aktörer inom förvaltningen.

Stadsdelsmammorna har fått en kort utbildning/kompetenspåfyllnad kring att bemöta desinformation mot svensk socialtjänst.

Integration och samhällsvägledning

Stadsdelsförvaltningens ansvar ligger i att erbjuda tillfällen för praktisk svenska och att arbeta systematiskt med integration. Ett exempel är projektet Föreningssamverkan genom integration som ger nyanlända och asylsökande barnfamiljer bättre möjligheter att ta del av aktiviteter och föreningsliv i stadsdelsområdet. Målet är att skapa möten, bygga relationer mellan nyanlända och etablerade svenskar och ge möjligheter för nyanlända familjer att ta del av det som erbjuds i stadsdelen, som föreningsliv, öppna verksamheter och sociala forum.

Projektets primära målgrupp är nyanlända familjer med barn mellan 0-12 år samt ensamkommande barn över 15 år som är bosatta i Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Modellen bygger på bred samverkan och dialog mellan verksamheter både inom förvaltningen och i föreningslivet. Projektet finansieras med medel från Länsstyrelsen under 2023-2024 och genomförs av Miljöverkstan med förvaltningen som medaktör.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Hanna Jakhammer
Avdelningschef

Bilagor

1. Skrivelse från Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och André Nilsson (L)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2024-01-05
Hanna Jakhammer, Avdelningschef	2024-01-05